

LBRIS

We know
books

PREOT CONSTANTIN NECULA

ÎN VREMEA ACEEA...

**Predici și meditații
la Duminicile din Evangheliar
– de la Înviere la Înălțarea Sfintei Cruci –**

Editura *Agnos* – Sibiu
www.agnos.ro
e-mail: editura_agnos@yahoo.com
ISBN 978-606-053-102-9

Editura *Agnos*
Sibiu – 2024

Cuprins

Gând înainte de Gânduri	5
Cuvânt la Sfânta și Dumnezeiasca Evanghelie în Prealuminata Duminică a Paștilor	7
Cuvânt în această Prealuminată Duminică a Paștilor	13
Cuvânt la Duminica a Doua după Paști, A Sfântu- lui Apostol Toma	16
Cuvânt la Duminica a Treia după Paști, a Mironosițelor	22
Cuvânt la Duminica a Patra după Paști, a Slăbănogului	28
Cuvânt la Duminica a Cincea după Paști, a Samarinencii	33
Cuvânt la Duminica a Șasea după Paști, a Orbului din naștere	39
Cuvânt la Duminica a Șaptea după Paști, A Sfinților Părinți de la Sinodul I Ecumenic	46
Cuvânt la Praznicul Cincizecimii, adică Duminica Pogorârii Sfântului și de Viață Făcătorului Duh	51
Cuvânt la Duminica Întâi după Pogorârea Sfântu- lui Duh, A tuturor Sfinților	57
Cuvânt la Duminica a Doua după Pogorârea Sfân- tului Duh, a Sfinților Români	62
Cuvânt la Duminica a Treia după Pogorârea Sfântului Duh	67
Cuvânt la Duminica a Patra după Pogorârea Sfântului Duh	72

Cuvânt la Duminica a Cincea după Pogorârea Duhului Sfânt	77
Cuvânt la Duminica a Șasea după Pogorârea Duhului Sfânt	83
Cuvânt la Duminica a Șaptea după Pogorârea Sfântului Duh	88
Cuvânt la Duminica a Opta după Pogorârea Sfântului Duh	92
Cuvânt la Duminica a Noua după Pogorârea Duhului Sfânt	97
Cuvânt la Duminica a Zecea după Pogorârea Sfântului Duh	102
Cuvânt la Duminica Înaintea Înălțării Sfintei Cruci și la Praznicul Nașterii Maicii Domnului	107
Cuvânt la Duminică după Înălțarea Sfintei Cruci	112

Nu sunt și nu am susținut niciodată că aș fi un „expert” în predică. Rețin ca falsă orice afirmație ce-mi declară merite în ceea ce sunt acum în domeniul comunicării. Am spus-o și o repet, după cuvântul Părintelui Iosif Trifa: nu sunt decât un pitic la moara Duhului Sfânt, un muncitor a cărei bucurie este dragostea lui Dumnezeu ce o poate transmite oamenilor. Este primul și cel mai de preț deziderat al oricărui propovăduitor. Să-i ajute pe oameni să se bucure, să cunoască voia lui Dumnezeu și să se bucure că-L pot odihni în viețile lor. Vă rog să primiți predicile acestea mai degrabă ca o serie de mărturii asupra bucuriei de a descoperi Calea, Adevărul și Viața. Cuvinte simple, cum simplă ne e chemarea la Împărăție.

Și pe când căutam un titlu cărții, mi-am reamintit ce m-a frapat pe mine, copil și apoi adolescent fiind, la citirea Evangheliei. Mereu — sau probabil că așa nimeream eu la biserică — auzeam: „În vremea aceea!...” Nu știam cât de important este că fii contemporan citirii Scripturii și să te bucuri că toate icoanele din lectură sunt vii, trec pe lângă tine ori te situează în ea, cu desăvârșită aplecare spre pedagogia înțelegerii cuvântului.

Textele — cu excepția a două dintre ele — au fost găzduite de situl misionar al Doxologiei și îmi exprim respectul și dragostea mea pentru colectivul oazei de profesionalism ce-l constituie familia media a colegilor din Iași. Un mare mulțumesc și gândul că această carte se datorează și lor.

Să deschidem, dar, Evangheliarul și, împreună, să luăm aminte!

Părintele Constantin Necula
Sihăstria Putnei,
13 august 2024

Cuvânt la Sfânta și Dumnezeiasca Evanghelie în Prealuminata Duminică a Paștilor

La Sfânta Liturghie, Evanghelia de la Ioan 1-17

Iubiți credincioși,
Luminată Adunare,
Hristos a Înviat!

Sunt convins că știți de-acum că și acesta este Ziua pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim întru ea. Să rostim cu sufletul bucuros: „O, Doamne, mântuiește! O, Doamne, sporește!” (Psalmul 117. 24-25). Nu doar bucuria zilei acesteia, ci a vieții noastre întregi. E ziua Binecuvântării Celui ce vine întru Numele Domnului. E ziua Bucuriei, ca în puține zile ale Istoriei ce o cunoaște Omenirea. E ziua Restaurării în Hristos Dumnezeu a lumii. O lume obosită, erodată de păcat. Nu departe de imaginea pe care o avem astăzi despre propria noastră lume care își neagă cu vehemență creștinismul, Crucea și restaurarea prin Înviere a memoriei noastre de nemuritori întru Dumnezeu. Ne aflăm dinaintea unei provocări pe viață atunci când asumăm ca reală Învierea Domnului Iisus. Este greu astăzi? Desigur, dar nu mai greu decât în dimineața aceea, când vom vedea — în duminicile care urmează textele dimineții Învierii — că nimic nu anunța taina restaurării prin Hristos Domnul a lumii.

Evangelhia din Dumnezeiasca Liturghie readuce dinaintea noastră Prologul Evangheliei de la Ioan (1. 1-17). O lecție de înțelegere a lumii în care Hristos Domnul S-a întrupat. O lume care înțelegea rigoarea logicii creației, dar nu vedea nevoia de jertfă pentru reșezarea ei în sfințenie. Nu este o așezare în filosofia lumii a Învierii Domnului Hristos, ci luminarea, prin lumina Învierii, a cotloanelor gândirii unor civilizații ale morții, fricii, robiei. Întruparea Domnului Hristos, despre care vestea Legea cea Veche în amănunte atât de reale încât atunci când s-a întâmplat – după rânduiala vocii lui Dumnezeu –, numai o parte dintre din poporul ales L-a recunoscut și L-a acceptat drept Mesia cel așteptat. Poate pentru că erau mai atenți la Lege și trăirea în conformitate cu ea decât la trăirea lui Dumnezeu ca Realitate personală. Căci, ne spune Ioan Evangelistul cel sfințit: „Întru El era viața și viața era lumina oamenilor. Și lumina luminează în întunericul și întunericul nu a cuprins-o” (Ioan 1.5).

Ceea ce ne subliniază textul Prologului ioaneic ține de taina Noptii Învierii. Domnul Hristos nu vine să ne mântuiască automat, în absența voinței noastre, a lucrării noastre, a împreună-lucrării cu El. De aceea, îndată după Taina Luminii în care ne scaldăm bucuria, este poment „omul trimis de Dumnezeu” numit Ioan. Pentru că toată plinirea Așteptării avea nevoie de un receptacol, de un om aflat pe recepția Duhului Sfânt. Dintâi a fost Maica Domnului, Ana, Simeon și proorocii, cumiștenia însoțitoare a lui Iosif – distins logodnic de taină – și cred și acum că Ioan Proorocul, Înaintemergătorul și Botezătorul, este așezat în linia lor nu doar ca neam cu Domnul Iisus, ca fiul Elisabetei și al preotului-profet Zaharia, ci și

în linia neamului ales al celor care așteptau cu înțelegere duhovnicească împlinirea Legii. El aduce Lumina pentru că o mărturisește: „Acesta a venit spre mărturie, ca să mărturisească despre Lumină, pentru ca toți să creadă prin el” (Ioan 1. 7). A crede prin mărturia propovăduirii lui înseamnă a te așeza în preajma Luminii. A te lumina, după cel mai riguros verb românesc, de Hristos!

Evangelhia Dumnezeieștii Liturghii prin care prăznuim Învieria ne trimite la punctul dintâi al prezenței Celui venit drept Cuvânt și Lumină. Care nu intră în lume prin poarta păcatului, ci prin aceea a fecioriei neștirbite și ascultării unei Fecioare. Evangelistul insistă pe orbirea și surzenia spirituală a celor care alcătuiau lumea aceea în care El Se așază prin Întrupare. Dar și pe cei care L-au primit, care cred în numele Lui și cărora le-a dat putere ca să se facă fii ai lui Dumnezeu. Ce taină, ce lecție de mărturisire ține în sine Prologul acesta care rupe în două istoria lumii! În câtă simplitate scaldă Duhul înțelepciunea Evangelistului atunci când ne spune: „Care nu din sânge, nici din poftă bărbătească, ci de la Dumnezeu S-a născut. Și Cuvântul S-a făcut trup și S-a sălășluit între noi și am văzut slava Lui, slavă ca a Unuia-Născut din Tatăl plin de har și de adevăr” (Ioan 1. 13-14). Spune cuvintele acestea Apostolul și se face lumină în propria noastră mărturie. Pare că încearcă în veac vindecarea de năluciri a credinței. De ce e nevoie tocmai în ziua Învierii să ni se aducă aminte de Întrupare? Pentru că acest Trup este Cel Care Învie. Pentru că în mijlocul nostru nu se sălășluiește o fantomă ori o nălucă, ci El. Domnul Puterilor, Care a învins iadul și a străbătut cerurile pentru a răspunde la întrebarea Puterilor Cerești:

Cine este Acesta? Cum să fie Acesta, Însângerat, zdrobit și purtând rănile morții pe Cruce Împăratul mării? Sfântul Ioan Gură de Aur ne spune că răspunsul este în acord cu Evanghelia ce se citește în Liturgia zilei acesteia: „Domnul Puterilor, Domnul Savaot... Acesta este Împăratul Mării”. Este o reșezare în Așteptarea împlinită. În răspunsul nostru „Adevărat a Înviat” e și oftatul de așteptarea lui Adam și plânsul de pocăință împlinită al Evei. Crucea vindecă rana căderii și devine axa Raiului-Împărăție. Axa ridicării din moarte și păcat.

Sub lucrarea de har a Duhului Sfântul Ioan, Evanghelistul, ne descoperă miezul mărturiei Sfântului Ioan, Botezătorul: „Ioan mărturisea despre El și striga zicând: Acesta era despre Care am zis: Cel Care vine după mine a fost înaintea mea, pentru că mai înainte de mine era. Și din plinătatea Lui noi toți am luat, și har peste har. Pentru că Legea prin Moise s-a dat, iar harul și adevărul au venit prin Iisus Hristos” (Ioan 1. 15-17). Striga aceste cuvinte Ioan la malul Iordanului, în locul din Betania cea de dincolo de Iordan, în spațiul dintre locul prin care poporul lui Israel intra în Țara Promisă – condus de Moise, dar fără el – și la poalele colinei de pe care tradiția consemna că Profetul Ilie s-a înălțat cu un car de Foc la cer. În locul în care Moise nu ajunge, iar Ilie îl părăsește. Acolo taina dumnezeirii Fiului este strigată de Ioan Botezătorul. Acolo i se strigă poporului aflat în ascultarea Legii că plinătatea Celui Care vine la Botez este har peste har. Împlinește totul.

Dacă vă întrebați de ce Biserica a ales această Evanghelie pentru Liturghie, răspunsul ne vine din istoria ei milenară. În Duminica dintâi a Paștelui, la Înviere, erau botezați toți cei care se pregăteau în săptămânile Postului pentru Sfânta Luminare – după cum ne amintește, până

în slujirea de astăzi, Liturghia Darurilor Înainte Sfințite –, adică pentru Sfântul Botez. Ori apa Botezului nostru izvorăște teologic și real din apa Botezului trecută prin slava Învierii. Un Iordan umplut de Lumină. Un Iordan-cristelniță care își începe curgerea spre Cer. Efortul de a înțelege această Taină ce poartă moartea morții și învierea Dumnezeu-Omului ar trebui să ne scutească de orice efort moralist legat de Paște. Cine gândește că nemurirea noastră este câștigată prin întreita afundare în apa Botezului și că această apă este sfințită prin prezența Celui Înviat nu are nevoie de argumente pentru echilibru și bun simț în preajma trăirii Paștelui. Cine poate însă să facă față zgomotului lumii avide de liniștea noastră? Modelul e aici. Strigătul lui Sfântului Ioan Botezătorul și luciditatea plină de har a Sfântului Ioan Evanghelistul. Strigătul celui dintâi este reamintit comunității creștine de azi de sunetul de clopot care însoțește fiecare verset al Scripturii. Mai întâi un clopoțel ce atinge o clipă liniștea sinaxei liturgice, apoi un alt clopoțel din mijlocul locașului și apoi sunetul de clopot. Iar în finalul lecturii scripturistice se bate toaca. Semn al unei vestiri care trece dincolo de limitele umanului. Pentru că Învierea Domnului umple de lumină lumea întreagă. Mai întâi Ierusalimul – și cât de frumos este textul liturgic al cântării „Luminează-te, luminează-te Noule Ierusalime...” – și apoi lumea. Văzută și nevăzută. Lumea reșezată în valoarea ei cosmică, adică de frumusețe fără sfârșit. Peste care a răsărit slava Domnului Celui Înviat.

Dacă m-ar întreba cineva care este cel mai puternic mesaj al Învierii Domnului pentru generația noastră creștină nu aş avea nicio rezervă să spun că el privește ieșirea din singurătate și izolare. Nu din solitudinea roditoare ascetic,

mistic și euharistic, ci din solitudinea nemernică, rod al uitării indiferente. Pentru că aici se vedește rostul comunitar al creștinismului, rostul comunitar al Tainei Botezului. Cum nouă nu ne prea mai iese, de foarte mult timp. E noaptea-zi în care învățăm că nu suntem singuri, dar asta nu se datorează oamenilor, ci Învierii Dumnezeu-Omului. El îl restaurează pe om și-l repune rege al Creației. Îl rează în veșnicie. Îl repune în nemurire.

Din prigonirea de odinioară a creștinilor în noaptea de Înviere ne-a rămas reflexul ascunderii noastre în „catacomba” nopții, așteptând zorile cele mai de preț ale vieții. Zorii Învierii. Dar ele vin tot din darul lui Dumnezeu, Care S-a întrupat, a propovăduit, a pățimit și a Înviat biruind moartea. Adică întunericul cel mai dens. Dens prin frică, dens prin părelnică lipsă de sfârșit a conținutului ei. Hristos Domnul înviind ne arată că puterea acesta este zdrobită. Nu, nu anulată ori ștearsă, ci zdrobită. Zidurile iadului sunt dărâmate și nu doar poarta iadului deschisă. Iar cutremurul coborârii Sale la iad, unde se dă cea din urmă bătălie cu stăpânitorul acestei lumi, nu doar rupe catapeteasma templului și deschide mormintele unora care muriseră aproape de momentul Răstignirii Sale, ci ridică o catapeteasmă de Lumină necreată prin care noi toți ne umplem de lumină.

E Liturghia Învierii. Bucurați-vă! Pentru că Liturghia este semnul cel mai de preț al Învierii. Domnul este aici și acum. Trup și Sânge. Viață. Nemurire. Înviere.

Hristos a Înviat!

Cuvânt în această Prealuminată Duminică a Paștilor

La Vecernie, Evanghelia de la Ioan 20.19-25

Iubiți credincioși,
Luminată Adunare,
Hristos a Înviat!

Am încheiat, de câteva clipe, minunata Vecernie al cărei ecou încă mai rezistă sub bolta bisericii: „Cine este Dumnezeu ca Dumnezeul nostru?!” Care nu e o întrebare, cât o concluzie afirmativă. Constatarea fericită a Învierii Domnului. Textul acordat acestei Vecernii, numită A Doua Înviere doar din punct de vedere al tipicului liturgic, este unul dintre cele frumoase alcătuirii din Evanghelia. Citim împreună cele 6 versete ale confirmării Învierii de către Domnul Hristos dinaintea Apostolilor – strânși de frica iudeilor, seara, în ziua cea dintâi a săptămânii. Era firesc să le fie frică și noi nu avem a ne da viteji cum că am fi făcut altfel. Deseori și noi în situații de încordare cu lumea răz-bunării fugim, ne retragem cu teamă, când nu cumva ne ascundem tocmai în teamă. Ușile încuiate fiind – ceea ce nu se întâmpla foarte des în casele umile ale Ierusalimului –, Iisus Domnul vine, Se așază în mijlocul Ucenicilor Săi și le dăruiește pacea: Pace vouă! Dar nu e o pace liniștitoare, ci ea vine din dovedirea că El, părăsitul de pe Cruce, le dăruiește pacea. Căci ne spune Evanghelia: „Și zicând acestea, le-a arătat mâinile și coasta Sa. Deci s-au bucurat ucenicii vă-zând că este Domnul” (Ioan 20. 20). Trecerea din frică în

bucurie prin identificarea Domnului Hristos ca Înviat. Un Înviat Care își arată rănilile. Nu ca să Se dea în spectacolul victimizării, ci pentru a vindeca frica ce-i ținea departe de oameni. Care-i dezumanizase. Care făcuse aproape să uite Cine este Dumnezeu mare ca Dumnezeul nostru.

Domnul le arată rănilile pătimirii nu ca să-i înfrunte ori să-i învinovățească. Ci pentru a le dovedi că El Este Cel ce Este. Că prezența Sa în mijlocul lor este un nou început. Este parte din împlinirea trimiterii Sale de către Tatăl Ceresc. Mâinile și coasta Sa cu semnul cuielei și al însulișării sunt mărturia Pătimirii Sale. Dar intrarea pe ușile încuiate, glasul liniștii și iubirea care izvorăște din El definesc Învierea. Și așa, în acest context, suflă asupra lor zicând: „Luați Duh Sfânt! Căroră le veți ierta păcatele, le vor fi iertate, și căroră le veți ține, ținute vor fi!” (Ioan 20. 23). Spunând acestea, sufla asupra lor prima suflare ce promitea, în chip direct după Înviere, venirea Duhului Sfânt. Peste ei mai întâi, apoi peste comunitatea creștină ierusalimiteană și apoi peste toată lumea și pretutindeni. Lecția este deplină. Prin Înviere, din Mormânt a izvorât Iertarea. Noua stare de Har a lumii. Vecinătatea cu Împărăția.

Pentru acest motiv în tipicul de slujire al Bisericii Ortodoxe Române se citește această Evanghelie în cât mai multe limbi străine. Pentru a arăta vestirea Învierii – pornind de la Apostoli – până la marginile Pământului. Pentru a dovedi fiecărei generații dărâmare a aroganței construcții a Turnului Babel ce împrăștiase posibilitatea ca oamenii să se mai priceapă unii pe alții în aceeași limbă. Pentru a arăta ce lucrare propune Duhul Sfânt lumii: iertarea! Iar limbajul iertării este cel pe care Hristos, Domnul cel Înviat, îl exersează dintâi în mijlocul Apostolilor. Gestul suflării peste ei a puterii Duhului Sfânt care dezleagă păcate amintește de ziua dintâi a Creației

în care Duhul lui Dumnezeu plutea peste ape îngăduind apariția pământului, din care se va naște, ultimul dar cel mai de preț, trupul uman al lui Adam. Noul Adam, Iisus Hristos, vindecă prin Învierea Sa țărâna din om, crescând în el Cerul.

În rânduiala lui Dumnezeu însă vedem o vindecare de îndoială pentru noi toți. Toma, cel numit Geamănul, nefiind prezent la minunea Venirii lui Hristos Cel Înviat în mijlocul Apostolilor, cere un plus de încredințare. Scrie Evanghelistul Ioan că dinaintea entuziasmului Vederii lui Hristos, în care se aflau Apostolii, Toma răspunde: „Dacă nu voi vedea, în mâinile Lui, semnul cuielei și dacă nu voi pune degetul meu în semnul cuielei și dacă nu voi pune mâna mea în coasta Lui, nu voi crede” (Ioan 20. 25). E atâta omenesc în îndoiala lui Toma încât te simți deopotrivă cu el. E greu de crezut fără semne, fără dovezi. Iar peste Toma nu trecuse suflarea Domnului Înviat să simtă iertarea. E îndoiala celui care încă nu a trăit darul Iertării. Și cred că el e mai degrabă simbolul celor care așteaptă să li se întâmple ceva din trăirea Întâlnirii cu Înviatul.

Duminica Paștelui. Un pic dincolo de prânz, când se slujește Vecernia aceasta ca o Lecție, comunitățile noastre creștine se strâng să învețe Cine este Dumnezeu mare. Nimeni altul decât Dumnezeul nostru. Este rânduit ca îndată după slujirea acestei Vecernii comunitatea – fie monahală, fie parohială, fie pur și simplu familială – să se așeze la masă, să guste din bucuria dezlegării de Post pe care Paștele o aduce cu sine. Mirele Hristos e la masă. Dar în aceeași vreme ne îndeamnă să nu lăsăm pe nimeni din cei pe care-i cunoaștem neomenit din darurile frățietății. Nu e vorba doar de „a mânca”. Ci mai ales de a fi împreună. O singură familie, a Înviatului. Care a făcut ca din Mormânt să izvorască Iertarea!

Hristos a Înviat!